

Basics of Philosophy

Course description sheet

Basic information

Field of study Sociology	Didactic cycle 2025/2026
Major -	Course code HSOCS.I1.02564.25
Organisational unit Faculty of Humanities	Lecture languages Polish
Study level First-cycle studies	Mandatoriness Obligatory
Form of study Full-time studies	Block General Modules
Profile General academic	Course related to scientific research Yes
Course coordinator	Jakub Gomułka
Lecturer	Jakub Gomułka, Fryderyk Kwiatkowski
Period Semester 1	Method of verification of the learning outcomes Exam
	Activities and hours Lectures: 30 Auditorium classes: 30
	Number of ECTS credits 6

Goals

C1	Zaznajomienie studentów z szerokim wachlarzem zagadnień filozoficznych – poruszanych przede wszystkim w obszarze kultury europejskiej – w perspektywie problemowej.
C2	Wykształcenie zdolności analizy tekstu filozoficznego.

Course's learning outcomes

Code	Outcomes in terms of	Learning outcomes prescribed to a field of study	Methods of verification
Knowledge - Student knows and understands:			
W1	Ma podstawową wiedzę z historii filozofii.	SOC1A_W02	Activity during classes, Test, Examination
Skills - Student can:			
U1	Poprawnie stosuje terminologię z filozofii i nauk o kulturze i społeczeństwie.	SOC1A_U01	Activity during classes, Test, Examination
U2	Posiada umiejętność analizy filozoficznej rozmaitych zjawisk kulturowych i społecznych.	SOC1A_U01	Activity during classes, Test, Examination
Social competences - Student is ready to:			
K1	Potrafi przedstawić argumentację filozoficzną najważniejszych sporów kulturowych, które miały miejsce w historii.	SOC1A_K04	Activity during classes

Student workload

Activity form	Average amount of hours* needed to complete each activity form
Lectures	30
Auditorium classes	30
Preparation for classes	60
Realization of independently performed tasks	30
Examination or final test/colloquium	2
Contact hours	4
Student workload	Hours 156
Workload involving teacher	Hours 60

* hour means 45 minutes

Program content

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
1.	<p>Program ćwiczeń:</p> <p>M. Geier, Gra językowa filozofów. Od Parmenidesa do Wittgensteina, Aletheia, Warszawa 2000, rozdz. I: "Początek, czyli nie mogą się rozdzielić", s. 11-30.</p> <p>A. Gawroński, Rewolucja lingwistyczna presokratyków, w: tenże, Wizja i argumentacja w filozofii. Od lektury Homera do teorii metatekstu, Znak, Kraków 2011, s. 67-81.</p> <p>Platon, Państwo, fragmenty ksiąg VI i VII.</p> <p>Anzelm z Canterbury, Proslogion, rozdz. 2-4; Tomasz z Akwinu, Summa teologiczna, kwestia 2.</p> <p>Kartezjusz, Medytacje o pierwszej filozofii, Medytacja I i II.</p> <p>J. Locke, O tożsamości i różnicy, w: tegoż: Rozważania dotyczące rozumu. ludzkiego, t. 1, ks. II, Warszawa 1955, ks. roz. XXVII.</p> <p>I. Kant, Prolegomena do wszelkiej przyszłej metafizyki, która może wystąpić jako nauka, §§1-13.</p> <p>J.S. Mill, O wolności, w: tegoż, Utylitaryzm. O wolności, Warszawa: PWN, 2005.</p> <p>A. Schopenhauer, Świat jako wola i przedstawienie (początek II księgi, o woli)</p> <p>F. Nietzsche, Wiedza radosna (§§108-151).</p> <p>L. Wittgenstein, Wykład o etyce.</p> <p>M. Buber, Pradystans i relacja, w: tenże, Ja i Ty. Wybór pism filozoficznych, PAX, Warszawa 1992, s. 126-137.</p> <p>T. Kuhn, Struktura rewolucji naukowej (fragment).</p> <p>S. Žižek, Kłopoty w raju. Od końca historii do końca kapitalizmu, Czarna Owca, Warszawa 2021 (fragment).</p> <p>S. Lem, Dzienniki gwiazdowe, Podróż 21.</p>	W1, U1, U2, K1	Auditorium classes

No.	Program content	Course's learning outcomes	Activities
2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. "Czym jest filozofia?" jako pytanie filozoficzne <ol style="list-style-type: none"> 1. Definicje filozofii 2. Miejsce filozofii w obszarze aktywności ludzkich 3. Czy filozofia jest nauką 4. Jaki jest cel filozofii 2. Racjonalne badanie rzeczywistości / problem interpretacji <ol style="list-style-type: none"> 1. Przejście od mitu do badań racjonalnych 2. Czym właściwie są "badania racjonalne" 3. Doniosłość pisma (kultura oralna a kultura piśmienna) 4. Ograniczenia interpretacji 5. Hermeneutyka, "zlewianie się horyzontów" 3. Niematerialna podstawa rzeczywistości <ol style="list-style-type: none"> 1. Rafinacja idei pierwszej zasady (szkoła eleacka) 2. Platonizm: metafizyka jako cień gramatyki? 3. Specyficzne rodzaje poznania pozazmysłowego (intuicja) 4. Metafizyka niematerialnych zasad 4. Bóg w filozofii <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozareligijne źródła filozoficznej myśli o Bogu (Arystoteles, Platon, Plotyn) 2. Teologia chrześcijańska jako reakcja na filozofię 3. Miejsce filozofii z perspektywy teologii 4. Dowody na istnienie Boga 5. Sceptycyzm i rozumowanie Pascala 6. Problem poznania Boga (apofatyka) 7. Kryptoteologie 8. Problem zła i ateizm 5. Umysł i problem poznania <ol style="list-style-type: none"> 1. Umysł kosmiczny w filozofii starożytnej i średniowiecznej 2. Kartezjański zwrot: umysł jednostkowy 3. Problem solipsizmu i próby jego rozwiązania 4. Problem umysł-ciało i próby jego rozwiązania 5. Jak poznajemy inne umysły 6. Krytyka kartezjanizmu 6. Czy istnieje poznanie pewne? <ol style="list-style-type: none"> 1. Empiryzm i racjonalizm we wczesnym Oświeceniu 2. Sceptyczny problem Hume'a 3. Kantowskie rozwiązanie sceptycznego problemu Hume'a: wiedza a priori 4. Empiryzm w XX wieku: minima sensibilia 5. Realizm bezpośredni Putnama 7. Podziały filozofii według podziałów kulturowych i narodowych <ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika filozofii brytyjskiej (od późnego średniowiecza) 2. Francuska filozofia krytyczna od Oświecenia po współczesność 3. Systematyczna filozofia niemiecka 4. Koncepcja narodu jako idea filozoficzna 5. Filozofie nieuropejskie 6. Jedność filozofii ponad podziałami 8. Filozofia człowieka i egzystencji ludzkiej <ol style="list-style-type: none"> 1. Wizje człowieka związanego ze wspólnotą (starożytność) 2. Chrześcijaństwo i dowartościowanie indywidualizmu jednostki 3. Człowiek jako projekt i jako zadanie dla siebie samego (Pico della Mirandola, Heidegger, Sartre) 4. Człowiek w relacjach międzyludzkich (filozofia dialogu) 5. Sens życia 9. Filozofia społeczna i chęć zmiany rzeczywistości <ol style="list-style-type: none"> 1. Platowska wizja państwa i próby jej realizacji 2. Utopie jako projekty społeczne 3. Francuska filozofia krytyczna 4. Marks i aktywna rola filozofa 5. Filozofie emancypacji (kobiet, ludności niebiałej, osób nieheteronormatywnych i nieheteronormatywnych) 10. Czym jest i jak działa nauka <ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucje w nauce i próby ich zrozumienia 2. Czym właściwie są teorie naukowe 3. Prawda w nauce 4. Czy nauka ma dostęp do rzeczywistości "samej w sobie" 5. Społeczne uwarunkowania badań naukowych 11. Matematyka i logika <ol style="list-style-type: none"> 1. Apodyktyczność matematyki 2. Nadmiarowość matematyki względem obszaru jej zastosowań 3. Czy nieskończoność to liczba 4. Relacja między matematyką a logiką (logicyzacja matematyki, matematyzacja logiki) 5. Niezależność logiki od psychologii 6. Czy istnieją "byty logiczne" 12. Filozofia języka <ol style="list-style-type: none"> 1. Co to jest znaczenie (Sinn i Bedeutung Fregego) 2. Język jako środek komunikacji contra język jako narzędzie myślenia i poznania 3. Język jako langue i język jako parole (de Saussure) 4. Czy istnieje język myśli (Fodor) 5. Gry językowe i formy życia (Wittgenstein) 13. Etyka i metaetyka <ol style="list-style-type: none"> 1. Eudajmonizm, czyli filozofia życia szczęśliwego 2. Cnoty, wartości, obowiązki 3. Etyka pragmatyczna 4. Problem skonfliktowanych systemów etycznych 14. Filozofia przyszłości <ol style="list-style-type: none"> 1. Filozofia sztucznej inteligencji 2. Transhumanizm i posthumanizm 3. Etyka podróży międzyplanetarnych 15. Filozofia absurdu <ol style="list-style-type: none"> 1. Tezy Gorgiasza 2. Doświadczenie absurdu a doświadczenie zła 3. Śmierć jako koniec świata 	W1, U1, U2, K1	Lectures

Extended information/Additional elements

Teaching methods and techniques :

Lecture, Work with source text, Discussion

Activities	Methods of verification	Credit conditions
Lectures	Activity during classes, Test, Examination	Zdanie egzaminu na pozytywną ocenę
Audit. classes	Activity during classes, Test, Examination	

Rules of participation in given classes, indicating whether student presence at the lecture is obligatory

Lectures: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego. Auditorium classes: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Literature

Obligatory

1. Platon, Państwo, księga X.
2. Kartezjusz, Medytacje o pierwszej filozofii, medytacja I i II.

Optional

1. B. Russell, Problemy filozofii, PWN: Warszawa 2004

Scientific research and publications

Publications

1. Rachunek: filozofia nauk formalnych i jej związek z koncepcją podmiotu we wczesnym i średnim okresie twórczości Ludwiga Wittgensteina, WN UPJPII, Kraków 2016
2. Gramatyka wiary: dziedzictwo Wittgensteinowskiego fideizmu, IMJT, Kraków 2011
3. Okres fenomenologiczny w myśli Ludwiga Wittgensteina, "Semina Scientiarum" 1 (15), 2017, s. 8-36
4. Semantyka anzelmiańskiego Imienia Boga, "Kwartalnik Filozoficzny" 40 (3), 2012, s. 5-22
5. F. Kwiatkowski, „Eric Voegelin and Gnostic Hollywood: Cinematic Portrayals of the Immanentization of the Eschaton in 'Dark City' (1998) and 'Pleasantville' (1998)", 'Gnosis: Journal of Gnostic Studies', t. 5, nr 2, 2020, s. 220-242.
6. F. Kwiatkowski, „Problem wpływu teozofii Jakuba Böhmego na idealistyczny system Georga Wilhelma Fryderyka Hegla", 'Studia z Historii Filozofii', t. 7, nr 3, 2016, s. 55-71.
7. F. Kwiatkowski, „Czym są gnostyckie dystopie? Refleksja nad gnostycką wizją świata w badaniach nad dystopiami", w: K. Olkusz, K. M. Maj (red.), 'Narracje fantastyczne', Kraków: Ośrodek Badawczy Facta Ficta, 2017, s. 253-275.

Learning outcomes prescribed to a field of study

Code	Content
SOC1A_K04	Podziela etyczne założenia prowadzenia badań socjologicznych i rzetelność publikacji ich efektów oraz przestrzega zasad etyki zawodowej i dba o jej przestrzeganie w miejscu pracy.
SOC1A_U01	Poprawnie stosuje poznaną terminologię z zakresu socjologii i pokrewnych nauk społecznych i humanistycznych.
SOC1A_W02	Ma podstawową wiedzę o naukach społecznych i humanistycznych oraz relacjach między nimi (ekonomia, psychologia, demografia filozofia, historia, logika, politologia, antropologia).